

הצעליות

כשבפיהם פתרונות של אתמול לאתגרים של שלשום. אמנם, דיין מדגדג ופרס מפרסם, אך אף מילה חדשה אחת לא יצאה מפי רפ"י, במשך שנה וחצי של נוכחותה בכנסת — לא לגבי יחסי ישראל-ערב, לא לגבי יחסי דת ומדינה, לא במדיניות-חוץ ולא במדיניות-בטחון. ועל כל זה מחפים פיתוחי-הביצים של שינוי שיטת-הבחירות, והרעש האינסופי סביב עניינים של מה-בכך. רעש, פירסומת, הירות — רפ"י.

★ ★ ★

רעש, פירסומת, הירות — כל שלוש התכונות האלה משתקפות היטב במיבצע-הרעש האחרון של רפ"י: הרעיון להקים "ממשלת-צללים", ממשלה אלטרנטיבית שתגיע לשלטון כאשר תאחד רפ"י את חרות והדתיים עם הימין של מפא"י.

הרעש והפירסומת היו מובטחים מראש. רשת תועמלני רפ"י (להם הדבקנו, בשעתו, את הכינוי "יוניסד פרס") עדיין פרושה על מערכות העיתונים העיקריים, ודואגת ל-פירסום. יש לתת לה רק חומר-גלם לכותרת שמנה. אישורו רעיון מבריק, ויהיה ריק מתוכן ככל שיהיה.

ומה יכול להיות ריק יותר מדי תוכן מאשר הרעיון שמפלגה, הי מייצגת 8% בעם ובכנסת, תקים ממשלה אלטרנטיבית, המוכנה כי כד רגע דרשת את ממשלת הרוב?

ומלבד הרעש והפירסומת — היה ממשלת-הצללים המיועדת צריכה לכלול 17 שרים. בתוכניה הבטיחה לעצמה רפ"י, יש לה רק עשרה מנדאטים בכנסת, ארבעה שרים שיחזיקו בכל שבעת התיקים העיקריים בממשלה: ראש-הממשלה, סגן-ראש הממשלה, הבטחון, הכלכלה, המדע, העבודה והפיתוח.

מנחם בגין, החולש על 23 ח"כים, הגולה באדיבות למשרד-המשפטים. לגח"ל כולה, הגולה מרפ"י פי שניים ושליש, הועדו ארבעה תיקים מישניים.

איוש התפקידים משעשע גם הוא. הכלכי לה כולה נמסרה למשה דיין — אדם שיש לו דיעות מעניינות בכמה שטחים, אך ש-בענייני כלכלה הוא תינוק בן-יומו. משרד-החוץ נמסר לייגאל דיין — אולי מתוך הנחה שרק ארכיאולוג יבין את התפיסות המדיניות של רפ"י.

ומי יעמוד בראש? מי הצעיר הי נמרץ והדינאמי שיוכיח את המדרי-נה אל העתיד? הזקן בן ה-80 פלום, דויד בן-גוריון.

★ ★ ★

מסתבר, איפוא, כי הצללים, שירכיבו ממשלה זו, מתחלקים לשני סוגים: הצללים הזקנים, מאיצה-מאיר ליון הי שישל ועד משה שפירא החולה, שיש צורך לשבצם בממשלה כדי להבטיח את השתתפות כל אנפי המישטר הישן בממשלת הי מישטר החדש. והצללים הצעירים — דיין ופרס, דיין וצדוק, שולמית אלוני ושמואל תמיר — שיש להם רק מכנה משותף אחד: כולם גאונים בפירסומת-עצמית.

מובן שאין לתוכנית זו שמץ של סיכוי להתגשם. גם בעליה לא התכוונו אלא למיבצע שיספק כותרות למשך כמה ימים. ובכל זאת: יש בה עניין, דווקא בשל הרכב כפול זה של קבוצת-הצללים. הוא מלמד הרבה על מהות רפ"י.

כי הזקנים יספקו לממשלה זו את המהות הפוליטית והרעיונית. בהציעה הרכב זה, העידה רפ"י על עצמה שהיא ימנית, ריאקציונית ובטחוניסטית, רי שהיא מוכנה בכל עת להסכים לכפייה היתית הקיצונית ביותר.

ואילו הצעירים יספקו לממשלה זו את הצביון הפינננני. תהיה זאת ממשלה של שוויץ ורושם, ש-חבריה יתחרו ביניהם ללא-לאות על הכותרות בעיתונים ועל התמונות בטלביזיה. כך הגיירה רפ"י את עצמה כמפלגה ללא דרך חדשה, ללא רעיון חדש, שאינה אלא המשך מסוזה של כותרות-השלשום. מפלגת הצללים הרועשים.

בעיות המדינה. שם היא גם מוכיחה את כשרונה.

איך עמדה רפ"י במבחן זה, הי מיבחה המעשי שלה מאז כשלושה בבחירות?

בתור גורם פרלמנטרי, רפ"י היא כוח מבוסס.

מבחינה מיספרית, היא סיעה גדולה-יחסית. מבחינת הכושר והי תוכן, היא סיעה קטנה מאד.

אמנם יש בסיעה זו כמה אנשים סימפאטיים. אבל אין בה משפטן. אין בה כלכלן רציני. גם אין בה טאקטיקן פרלמנטארי. מבחינת הנוכחות, זוהי סיעה ממוצעת. כלומר: נוכחותה היא בסביבות 20%, והיא משמיעה את התינוצים השיגוריים להצדקה

נגד ימאי ישראל מפירי-שבתה זרים ומקר מיים, משטרה וצווי-גיוס, אלות וסילוני-מים?

★ ★ ★

כן, יש להם, לאנשי רפ"י, יחס אמר-ביולונטי מאוד — דרדדי ודומשמע אל העבר הקרוב.

רוצים הם שיזכרו כי אך אתמול-שלשום היו רמטכ"לים ומנכ"לים, שרים ותת-שרים. חלילה לנו לשכוח זאת. אמנם, היום הם סתם עסקני-מפלגה, וברנים וכתבנים. הם עוסקים ב-"מילוליוס", לפי אימרתו רחיה הבו של משה דיין. אבל זה זמני. הם היו אנשי-ביצוע אתמול, ולכן ראוי להם להיות אנשי-ביצוע מחר.

ולעומת זאת: אל לנו להזכיר מה הם עשו, כאשר הם היו אנשי מעשה. מה הם ביצעו, כאשר היו

היה זה זאב ז'בוטינסקי שיעץ פעם לחסידיו להבדיל היטב בין סוגים שונים של רעש.

יש — כך אמר — רעש של קטר. הקטר עובר, סוחב אחריו עשרות קרונות, ורעשי מעזי על התקדמותו.

ויש רעש של דלת סדוקה, הנעה על צירים חלולים. היא נעה ללא הפסק, ללא תכלית, וקולה צורם את האוזניים.

שני סוגי רעש — ואיזה הבדל!

★ ★ ★

מה מפלגות ישראל, אין מפלגה רועשת יותר מרשימת-פועלי-ישראל,

היא רפ"י.

היא ממלאה את חלל הארץ כי רעש בלתי-יפוסק.

אי אפשר לפתוח את העיתון מבלי להיות קל בכותרת מאירת-עיניים, המבשרת על היוזמה המדינית היומית של רפ"י. אי אפשר לפתוח את הרדיו, מבלי לשמוע את ההכרזה החגיגית האחרונה של מיישהיה רמטכ"ל, או מיישהיה שר, או מיישהיה סגן שר, ושאר מיישהיו למיניהם.

ובכל פעם הפרשנים מפרשים, העסקנים מתעסקים, הליצים ממליצים והח"כים מתחככים, וההמולה רבה.

מי שעוצם את עיניו, יכול להתפנות ל-אשליה כי הנה מתקדם קטר מגושם. הנושם ונושף בכבודות, כשהוא סוחב אחריו רכבת אדירה במעלה התלול.

ורק מי שעיניו פקוחות יודע ש-זוהי דלת ישנה, חלודה וחורקת.

★ ★ ★

מה רעש אמות הסיפים של רפ"י בשבועות האחרונים? הרשימה מרשימה באורכה, ומגותכת בתוכנה.

פרשה אל"ף: עורכי בול נדונו בחשאי למאסר סודי. במשך שבועות ניבילו אנשי רפ"י בכל מאמר צינו להעלות פרשה זו בכנסת. אך לפתע נתעוררו בוועקה גדולה. למען שלטון-החוק. למען הדמוקרטיה. למען חופש-הביטוי.

ומי הזועקים? אותם שירים מוגזי ארת כדמו של רוברט סובלן, אותו הם הסגירו בידי תלויניו בצורה חוקית לגמרי, ודמוקראטית מאד. אותם שבמשך תריסר שנים עבדו יומם ולילה לחסל את השבועון המסוים — כי אלות ובפצצות, בהרם כלכלי ובמשפטים פוליטיים, ואף ניסו לפברק נגדו פרשה בט' חוגית שכל עיסקי בול היו מחזירים לעז-מה.

פרשה ב"ת: גיון קמחי פוטר מן השבועון ג'ואיש אוב' סרבר. איום ונורא! שומו שמיים והוועזעי ארץ. עיתונאי-הרפתקן, שכיר-עט של המני גנון ה-"ציוניסטי" רחמנא-ליצ'ק, התקוטט עם שוכריו, נותני-לחמו, אחרי שגרם להם הפ'סדים של מאות אלפי לירות.

מי נזעק להגנה על חופש-הכתיב טו? מי מזדעזע? מי אם לא נערי-חצרו של בן-גוריון, ש-החזיקו את קול ישראל במשך תריסר שנים ככלבלב על שרשרת, שימו את חוק-לשון הרע (בניסוחו המקורי, אשר לעומתו דומה החוליה-ע הנוכחית להצטננות קלה!), שהפ' כו את העיתונות היומית למגנון ממושפע של השתקה, טישטוש ובלית-אינפורמציה.

פרשה גימ"ל: מוכרים את שזום לגרמנים. איום ונורא. איך אפשר למכור את אוניות-הדגל לעם הי מרצחים? איך אפשר לפטר את מאות ימאיה? ומי שופך את הדמעות? שמעון פרס, שמכר את הטויוס לצבא הי גרמני? או יוסף אלמוגי, שהפעיל לראשונה

ממשלת צללים (קריקטורה של דוש ב-מערב)

העדרותה הכרונית. פרשת יזהר סמילנסקי שיקפה את מלוא רצינותה הפרלמנטרית. ראשי הסיעה — בן-גוריון, דיין ופרס — נעדרים כמעט תמיד.

ומבחינת התוכן? לרפ"י יש "תוכנית כל-לית". על כך קוראים בעיתונים.

אולם במשך שנה וחצי, בהן הקי שבתי לכל נאומי רפ"י (ואני לא החסרתי אף אחד מהם!) לא שמתי עתוי מעולם קורטוב של רמז של תוכנית כלכלית רצינית כלשהי של רפ"י.

שמעתי רק השגות של מה-בכך על תוכי-ניות אשכול וספיר, וסתירות אינסופיות בין דיין ואלמוגי, כינם לבין עצמם.

כהוגה-דיעות כלכליות, רפ"י היא מגווח-כת. כהוגה-דיעות על דמוקראטיה, היא חשו-דת. כהוגה-דיעות בטחוניות, היא שיגרתית. כהוגה-דיעות מדיניות, היא אנאכרוניסטית. בכל השטחים האלה אין זכר של הבדל אמיתי בינה ובין מפא"י. הרמטכ"ל רבין עושה מה שהרמטכ"ל דיין היה עושה, רק קצת יותר טוב. הצוות אשכול-אבן עושה מה שעושה הצוות בן-גוריון-גולדה, ואולי ביתר הצלחה.

אלה גם אלה, שקועים עד מעל לאוזניים בבוק של אידיאולוגיה מסוף המאה שעברה.

עדיין ביצועיסטים. זה לא יפה. זה לא ג'נטלמני.

ואם מוכירים להם בכל זאת, בניגוד לכל כללי הנימוס, כי אז הם עונים בחיוך מלכב של דיין, או בכנות ישראל-לב של פרס: נכון. זה כאמת היה. איננו אומרים שההיסטוריה מתחילה ב-1963. אבל מאז השתנו. עכשיו הם רואים את הכל בעיניים אחרות.

זה יפה להגיד. זה עושה רושם מלכב מאד, כן מאד.

אבל לנו מותר לשאול, בכל זאת: מניין לנו שהשתניתם?

מניין לנו כי השינוי שחל בכם מתוך כוונה, מפני שפוקתם מן השלטון, לא ייעלם כליל אם תחי זרו אל השלטון?

מניין לנו כי הכושי שינה את עורו, נמר את חברבורותיו?

לפחות בצורה של הכאה-על-הטא, של ביקורת עצמית גלויה ועיקבית, של הודאה פומבית כי שגיאות ובחטאים?

★ ★ ★

מפלגה אופוזיציונית מוכיחה את יכולתה בכנסת. שם היא משמיעה את דיעותיה, את פתרונותיה האלטרנטיביים ל-